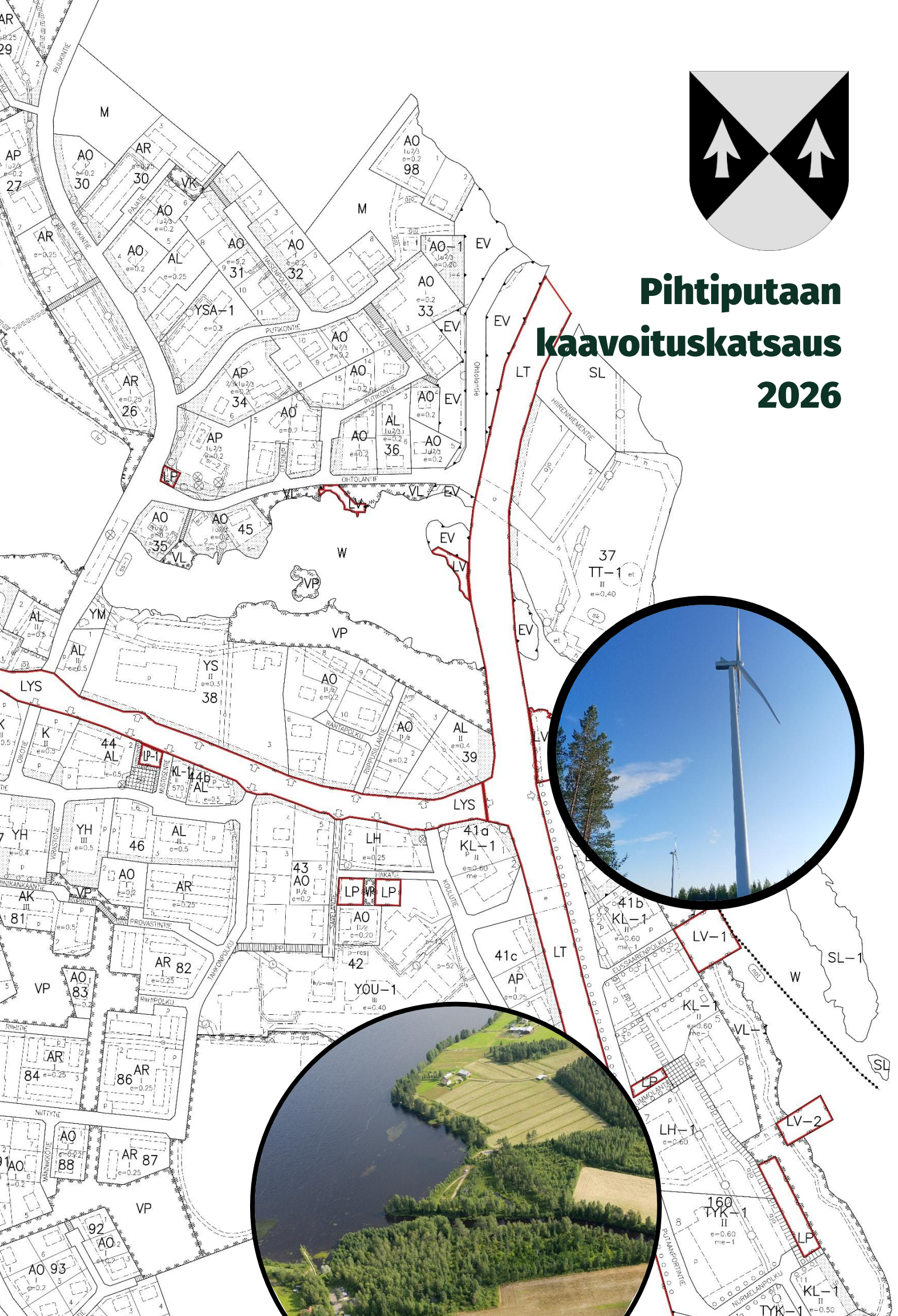

Pihtiputaan kaavoituskatsaus 2026

Johdanto

Tässä Pihtiputaan kunnan kaavoituskatsauksessa kerrotaan vireillä olevista kaavahankkeista sekä muista maankäyttöön vaikuttavista merkittävistä suunnitteluhankkeista. Se kertoo kaavojen etenemisestä sekä siitä, miten ja milloin kaavahankkeeseen voi osallistua. Kaavojen vireilletulosta ja myöhemmistä kaavan vaiheista kuulutetaan kunnan verkkosivuilla osoitteessa <https://pihtipudas.fi/kuulutukset>, kunnanviraston ilmoitustaululla ja Kotiseudun Sanomissa.

Alueidenkäyttölaki 132/1999

7 § Kaavoituskatsaus

Kunnan tulee vähintään kerran vuodessa laatia katsaus kunnassa ja maakunnan liitossa vireillä olevista ja lähiaikoina vireille tulevista kaava-asioista, jotka eivät ole merkitykseltään vähäisiä (kaavoituskatsaus). Siinä selostetaan lyhyesti kaava-asiat ja niiden käsittelyvaiheet sekä sellaiset päätökset ja muut toimet, joilla on välitöntä vaikutusta kaavoituksen lähtökohtiin, tavoitteisiin, sisältöön ja toteuttamiseen. Kaavoituskatsauksen yhteyteen on kysynnän sitä edellyttäessä liitettävä arvio asumiseen varattujen tonttien riittävydestä.

Kaavoituskatsauksesta on tiedotettava sen tarkoituksen kannalta sopivalla tavalla.

Kaavoitus on parhaillaan suuressa lainsäädäntömuutoksessa. Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus jakautuu useaan uuteen lakikokonaisuuteen. Ensimmäisenä näistä oli vuorossa uusi rakentamista ohjaava rakentamislaki, joka tuli voimaan 1.1.2025.

Alueidenkäytön lainsäädäntöä uudistetaan pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaisesti. Tavoitteena on muun muassa edistää kaavoituksen sujuvuutta, hyvää elinympäristöä, kaupunkien ja kuntien kasvua, alueiden elinvoimaisuutta, yritysten kilpailukykyä sekä Suomen houkuttelevuutta investointikohteena.

Uudistus etenee kahdessa vaiheessa. Alueidenkäyttölain uudistusta on valmistellut työryhmä, jonka ympäristöministeriö nimesi marraskuussa 2023.

Kaavojen toteuttamisen, maapolitiikan ja katujen kunnossapidon säädösten uudistusta valmistelee toinen työryhmä, jonka ympäristöministeriö nimesi joulukuussa 2023.

Uusi alueidenkäyttölaki

Hallitus antaa esityksen uudeksi alueidenkäyttölainsäädännöksi alkuvuonna 2026. Uusi alueidenkäyttölaki sisältää valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, kaavoitusjärjestelmää sekä merialuesuunnittelua koskevat säännökset.

Hallitusohjelman mukaisesti uuden alueidenkäyttölain tavoitteena on muun muassa vähentää maakuntakaavan yksityiskohtaisuutta sekä sisällyttää lakiin maanomistajan aloiteoikeus yleis- ja asemakaavalle ja mahdollisuus kumppanuuskaavoitukseen.

Esityksessä uudeksi alueidenkäyttölaiksi alueidenkäytön suunnittelujärjestelmä säilyisi pääosin ennallaan, eli siihen kuuluisivat nykyiseen tapaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakuntakaava, yleiskaava ja asemakaava. Suunnittelujärjestelmään tehtäisiin kuitenkin sujuvoittavia ja ajantasaistavia muutoksia.

Esitys sisältää aurinko- ja tuulivoimarakentamista ohjaavat erityiset säännökset. Kun tuulivoimarakentamista ohjaava yksityiskohtaisempi kaava ei sijoitu maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueelle, vähimmäisetäisyyden asutukseen olisi oltava vähintään 1,25 kilometriä. Etäisyysvaatimuksesta voitaisiin poiketa asuinrakennuspaikkojen omistajien 4/5 enemmistöllä. Etäisyysääntelyä ei myöskään sovellettaisi jo tuulivoimakäyttöön rakennettujen alueiden osalta. Kunnat voivat jatkossakin päättää haluavatko ne alueelleen tuulivoimaa. Alueidenkäyttölain esityksessä ehdotetaan myös, että lakiin lisättäisiin aurinkovoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa koskevat säännökset. Jatkossa vähintään 50 hehtaarin kokoisten aurinkovoimaloiden rakentaminen edellyttäisi aina kaavoitusta. Suuria aurinkovoimaloita rakennetaan yhä enemmän ja säännöksillä pyritään edistämään aurinkovoimarakentamista ympäristön kannalta kestävästi.¹

Kaavoitusta ohjaavan uuden alueidenkäyttölain on tarkoitus tulla voimaan vuonna 2026.

Kunnassa varaudutaan siihen, että todennäköisesti ne kaavat, jotka ovat olleet ehdotuksena nähtävillä vuoden 2025 aikana tai 2026 alussa, voidaan laatia ja hyväksyä noudattaen uuden alueidenkäyttölain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Muut kaavat etenevät uuden alueidenkäyttölain mukaisesti.

Alueidenkäytön lainsäädännön uudistuksesta ympäristöministeriön sivuilla:

<https://ym.fi/alueidenkayton-lainsaadannon-uudistus>

Kaavoitusjärjestelmä

Alueidenkäytön suunnittelua tehdään neljällä eri tasolla. Ylemmät, yleispiirteiset kaavatasot ohjaavat yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Valtakunnallisilla alueidenkäyttötavoitteilla on ohjausvaikutus maakuntakaavaa laadittaessa. Maakuntakaava ohjaa yleiskaavaa ja yleiskaava ohjaa asemakaavaa. Yleensä suunniteltava alue on sitä pienempi, mitä tarkemmasta kaavatasosta on kyse.

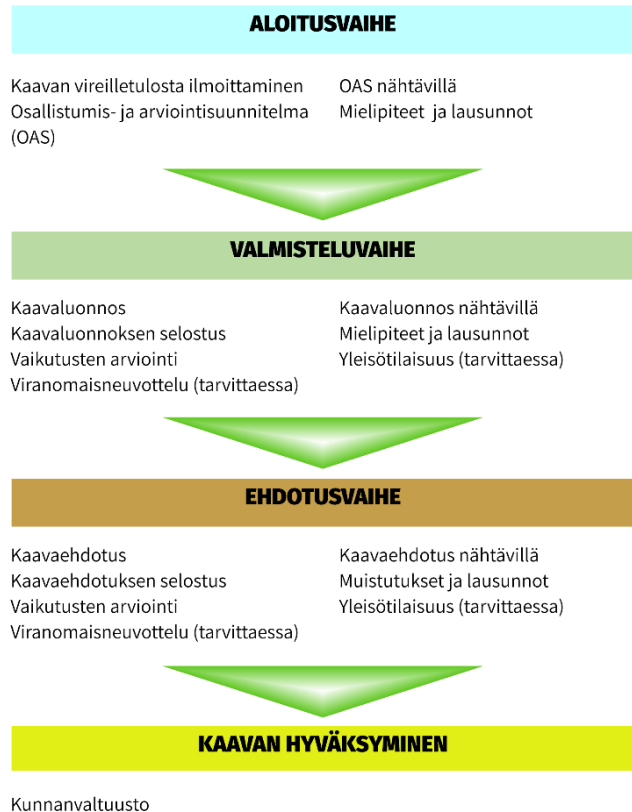
Kaavoittaminen on vuorovaikutteinen prosessi, jossa ovat mukana kaavoittajan lisäksi esimerkiksi viranomaiset, päättäjät ja osalliset. Lopullinen kaavaratkaisu muotoutuu monivaiheisen suunnitteluprosessin aikana.

¹ <https://ym.fi/-/hallitukselta-linjaus-tuulivoiman-vahimmaisetaisyyksista>, Ympäristöministeriön tiedote 28.11.2025

Kaavatyö koostuu sekä yleiskaavoituksessa että asemakaavoituksessa useasta eri vaiheesta. Kuntalaisilla on mahdollisuus osallistua kaavatyöhön sen eri vaiheissa. Kaava-aineistoa asetetaan nähtäville aloitus-, valmistelu- ja ehdotusvaiheissa, jolloin on mahdollista tutustua senhetkisiin suunnitelmiin. Suunnitelmista voi jättää mielipiteen (valmistelu- eli luonnosvaiheessa) tai muistutuksen (ehdotusvaiheessa) niiden nähtävilläoloaikana.

Kuva 1. Kaavoitusjärjestelmä.

Kuva 2. Kaavoitusprosessin kulku.

Aloitusvaiheessa esitellään yleensä alustavia suunnitelmia ja tehtyjä selvityksiä sekä kuulutetaan nähtäville osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS).

Valmisteluvaiheessa ainakin yksi kaavaluonnosvaihtoehto sekä siihen liittyvää selvitys- ja suunnitteluaineistoa asetetaan nähtäville.

Kolmannen kerran kaava-aineistot ovat nähtävillä ehdotusvaiheessa, jolloin suunnitelmat ovat edenneet jo pitkälle. Ehdotusvaiheessa esitellään kaavaehdotus, joka on laadittu aiemmissa vaiheissa saadun palautteen, suunnittelun aikana edenneiden selvitysten sekä muun suunnittelun perusteella.

Jos kaavaehdotusta ei aseteta uudelleen nähtäville siihen mahdollisesti tehtyjen muutosten jälkeen, se etenee hyväksymiskäsittelyyn. Kaavan hyväksyy kunnanvaltuusto. Hyväksymispäätöksestä voi valittaa hallinto-oikeuteen.

Yleiskaava ja asemakaava tulevat voimaan, kun hyväksymispäätöksestä on kuulutettu niin kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan.

Vuoden 2026 kaavoituksen painopisteet

- Tuulivoimaosayleiskaavat
- Saanjärven, Elämäjärven sekä muun itäisen vesistön rantaosayleiskaava
- Asemakaavan muutokset Asematien ympäristössä ja Niemenharjussa

Kaavoitus toteuttaa osaltaan kuntastrategiaa mm. vahvistaen vuoropuhelua kaavaprosessissa ja luoden edellytyksiä hyvälle elinympäristölle. Yritystoimintaa edistetään huolehtimalla riittävästä yritystonttien tarjonnasta, logistisesta sujuvuudesta ja vt 4:n ja sen ympäristön kehittämistä hankkeilla sekä taajamayleiskaavoituksella ja asemakaavoituksella.

Kunnan strategian painopisteet:

1. Uudistuva Pihtipudas
2. Yrittäjien Pihtipudas
3. Kestävän kehityksen Pihtipudas.

Pihtiputaan kunnan strategia:

<https://pihtipudas.fi/pihtiputaan-kunta/strategia-ja-talous/kunnan-strategia/>

Keski-Suomen maakuntakaava 2040

Keski-Suomen maakuntakaava 2040 on hyväksytty maakuntavaltuustossa 8.12.2023 (§ 21). Maakuntahallitus päätti kokouksessaan 23.2.2024 (§ 11) määrätä maakuntakaavan tulemaan voimaan maankäyttö- ja rakennuslain 201 §:n nojalla ennen kuin se on saanut lainvoiman.

Maakuntakaavan 2040 keskeisenä lähtökohtana ja tavoitteena on kokonaiskestävyys. Maakuntakaavaa varten laadittujen selvitysten ja vaikutusten arvioinnin osalta kokonaiskestävyyden tavoite näyttäytyy varovaisuusperiaatteena: Huomioidaan suurin mahdollinen vaikutus. Selvitysten tulokset, johtopäätökset ja suunnitteluohjeet vaikutusten lieventämiseksi vaikuttavat olennaisesti maakuntakaavaan.

Keski-Suomen maakuntakaava 2040 muuttaa ja täydentää voimassa olevaa maakuntakaavaa seudullisesti merkittävän tuulivoimatuotannon ja liikenteen osalta. Lisäksi kaavaprosessin aikana on tarkasteltu hyvinvoinnin aluerakennetta.

Maakuntakaava tulee voimaan, kun päätöksestä on kuulutettu maakuntakaava-alueeseen kuuluvissa kunnissa MRA 93 §:n mukaisesti. Kuulutus maakuntakaavan voimaantulosta on julkaistu sanomalehti Keski-suomalaisessa ja Keski-Suomen liiton verkkosivuilla 19.3.2024 ja lisäksi kaikissa Keski-Suomen kunnissa.

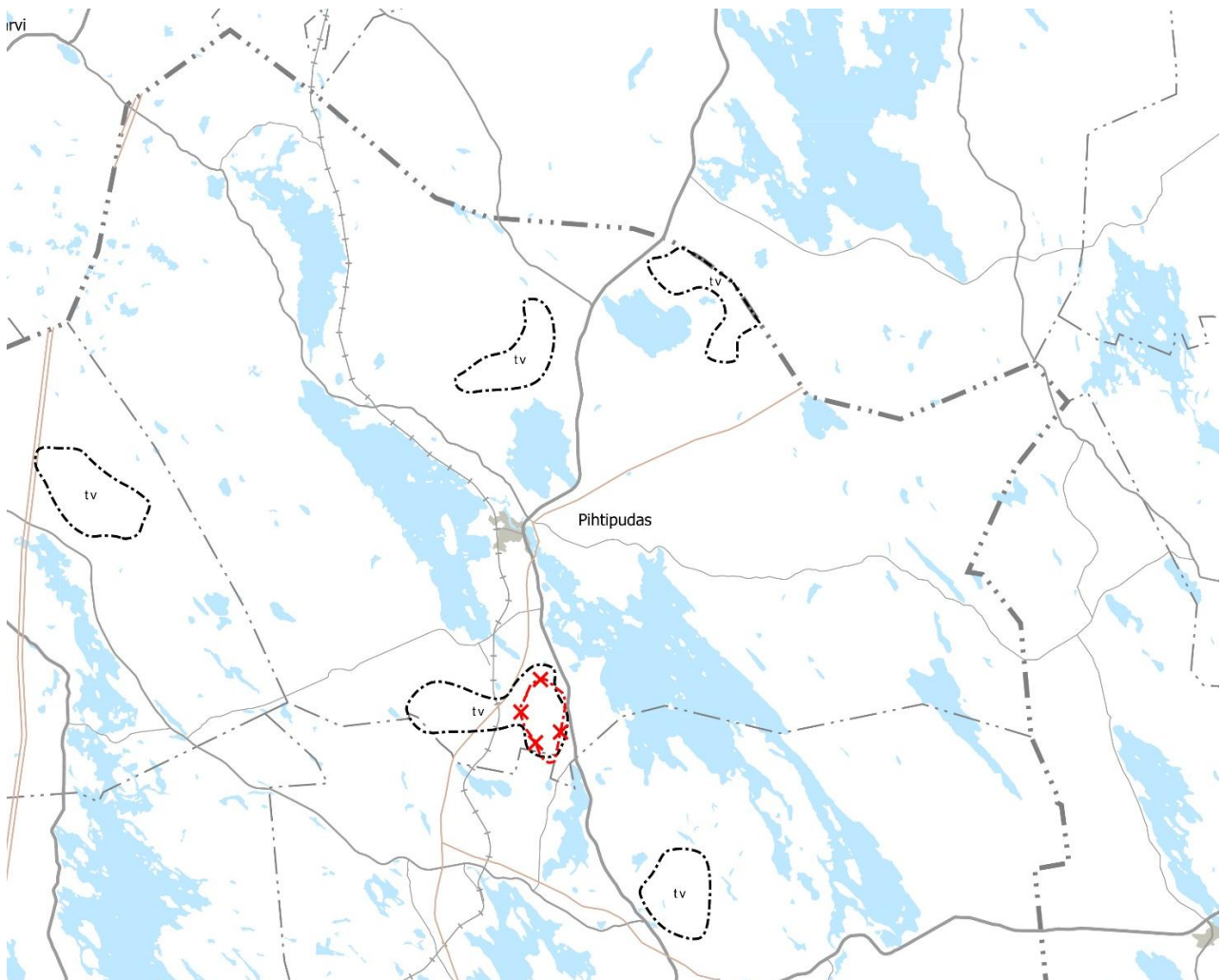
Keski-Suomen maakuntakaava 2040:n hyväksymispäätöksestä tehtiin 13 valitusta hallinto-oikeuteen, mikä johti prosessin pitkittymiseen. Valituksissa otettiin kantaa esimerkiksi vaikutusten arvioinnin ja selvitysten riittävyyteen ja maakuntakaavaprosessiin.

Hämeenlinnan hallinto-oikeuden 2.12.2024 päätöksen mukaan Keski-Suomen maakuntakaavan laadinta- ja hyväksymisprosessi oli lainmukainen. Koska hallinto-oikeuden päätöksestä tehtiin valituslupahakemus korkeimpaan hallinto-oikeuteen, päätökselle ei saatu vielä tuolloin lainvoimaisuutta.

Keski-Suomen maakuntakaava 2040 on lainvoimainen 1.10.2025 alkaen. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen mukaan valitusluvan myöntämiselle ei löytynyt perusteita, joten Hämeenlinnan hallinto-oikeuden päätös maakuntakaavan lainmukaisuudesta jää voimaan.

Maakuntakaavassa 2040 on osoitettu Pihtiputaalle tuulivoimatuotantoon sopivien alueiden merkintä (tv) Uusimon, Leppäkankaan ja Ilosjoen alueille.

<https://keskisuomenliitto.fi/alueiden-kaytto-ja-saavutettavuus/maakuntakaavoitus/>

Kuva 3. Ote Keski-Suomen maakuntakaavasta 2040.

Otteita merkintöjen selityksistä:

Tuulivoima

Tuulivoimatuotantoon soveltuva alue (tv)

Erityisominaisuutta kuvaavalla merkinnällä osoitetaan seudullisesti merkittävä tuulivoimatuotantoon soveltuva alue. Seudullisesti merkittäviä ovat vähintään kymmenen (10) tuulivoimalan alueet. Merkintään ei sisälly MRL 33 §:n mukaista ehdollista rakentamisrajoitusta.

Kumottavat merkinnät

Tuulivoimapuiston alue (tv)

Merkinnällä osoitetaan tuulivoimatuotantoon soveltuva alue. Merkintään ei sisälly maankäyttö- ja rakennuslain 33 §:n mukaista ehdollista rakentamisrajoitusta.

Vireillä olevat ja vireille tulevat yleiskaavat

Saanijärven, Elämäjärven sekä muun itäisen vesistön rantaosayleiskaava

Kaava on oikeusvaikutteinen ja rakennusluvut voidaan AKL 72 §:n mukaisesti myöntää suoraan kaavan perusteella. Rantaviivan todellinen pituus on noin 140 km ja kaavoitettavan alueen pinta-ala noin 66 km². Kaava huomioi mahdollisen Saanijärven vedenpinnan nostohankkeen.

Rantayleiskaava laaditaan kaikille suunnittelualueen ranta-alueille. Kaava-alueeksi tulee alueidenkäyttölaissa ranta-alueeksi määritelty alue eli noin 150–200 m levyinen vyöhyke rantaviivasta alkaen. Kaavan perusselvitykset on tehty vastaavalta alueelta. Selvityksiä täydennetään kaavaehdotuksen valmistelun aikana.

Rantayleiskaavalla osoitetaan ranta-alueen pysyvän asutuksen ja loma-asutuksen määrä, rakennusoikeus ja rakennuspaikkojen sijainti. Tilojen rantarakennusoikeudet tutkitaan emätilaselvitykseen perustuvalla mitoitustarkastelulla. Kaavassa varataan vesistöjen rannoille myös riittävä määrä yleiseen käyttöön tarkoitettuja venevalkama- ja uimaranta-alueita sekä vapaata rantaa. Ranta-alueiden maisema-, luonto-, ja kulttuuriympäristöarvot huomioidaan kaavoitustyössä.

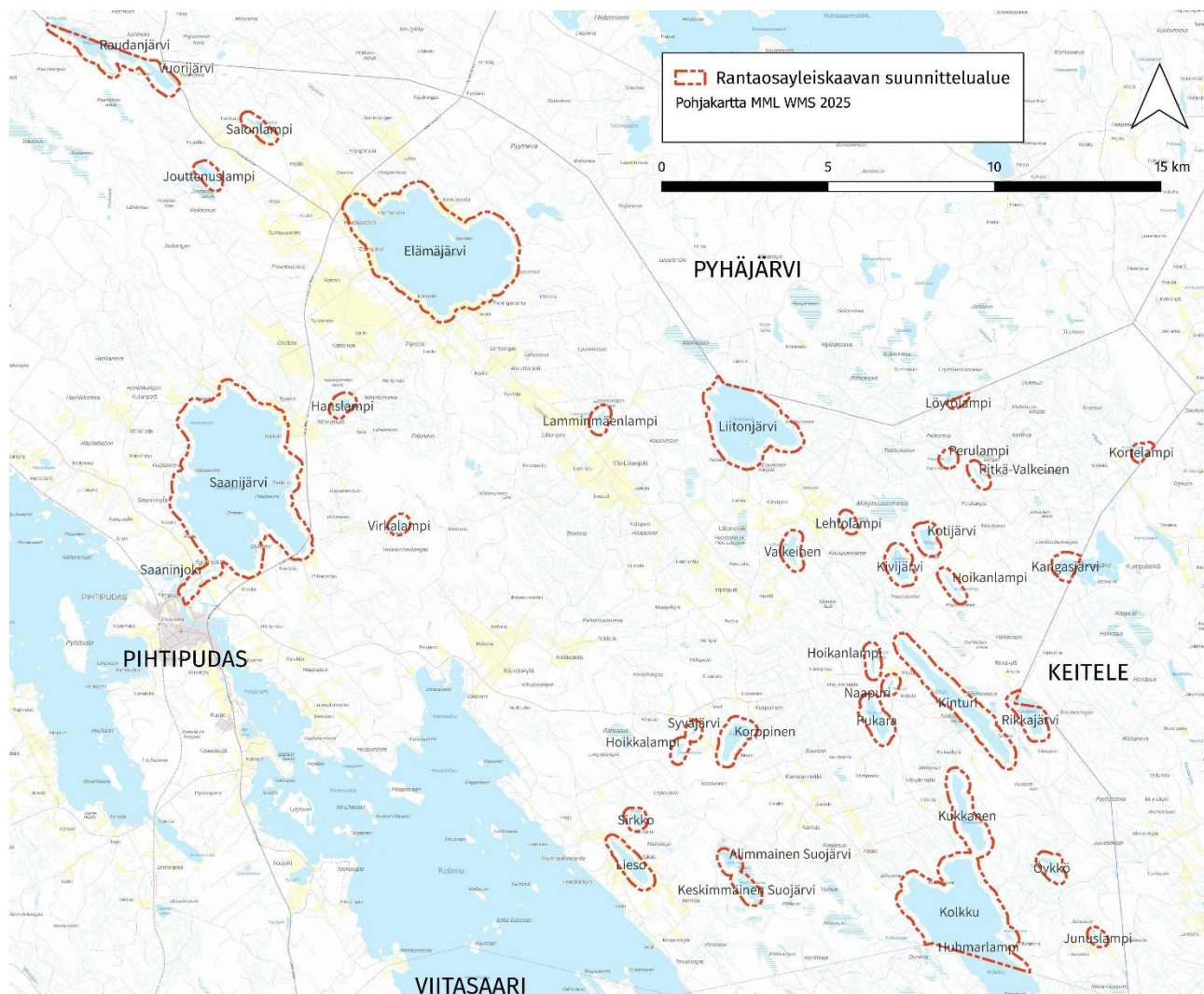
KAAVAN SUUNNITTELUTEHTÄVÄN TAVOITTEET

Luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen huomioon ottaminen: Huomioidaan rantojen ja vesistön sietokyky (luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvot, vesistön kuormitus).

Maanomistajien tasapuolinen kohtelu: Turvataan maanomistajien tasapuolinen kohtelu tutkimalla rakennusoikeus rannoilla maanomistajajyksiköittäin käyttäen emätilaperiaatetta.

Ranta-alueen monipuolinen käyttö: Turvataan pysyvän asutuksen ja loma-asutuksen, maa- ja metsätalouden sekä muun elinkeinotoiminnan kehittämistarpeet sekä yleisen virkistystyksen ja suojelun tarpeet.

Rakennusvalvonnan työn helpottaminen: Oikeusvaikutteista rantayleiskaavaa voidaan käyttää ranta-alueilla suoraan rakentamislupien myöntämisen perusteena (AKL 72 §).

Kuva 4. Saanijärven, Elämäjärven sekä muun itäisen vesistön rantaosayleiskaavan suunnittelualue.

KÄSITTELYVAIHEET

Alustava osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) laadittiin 2015 ja päivitettiin kilpailutusta ja viranomaisneuvottelua varten.

Kaavoituspäätös KH 17.3.2025 § 60.

Kaavaa laativan konsultin kilpailutus 16.4.–13.5.2025, konsultin valinta 15.5.2025.

Vireilletulo, osallistumis- ja arviointisuunnitelman hyväksyminen KH 15.9.2025 § 199.

OAS nähtävillä 29.9.–28.10.2025.

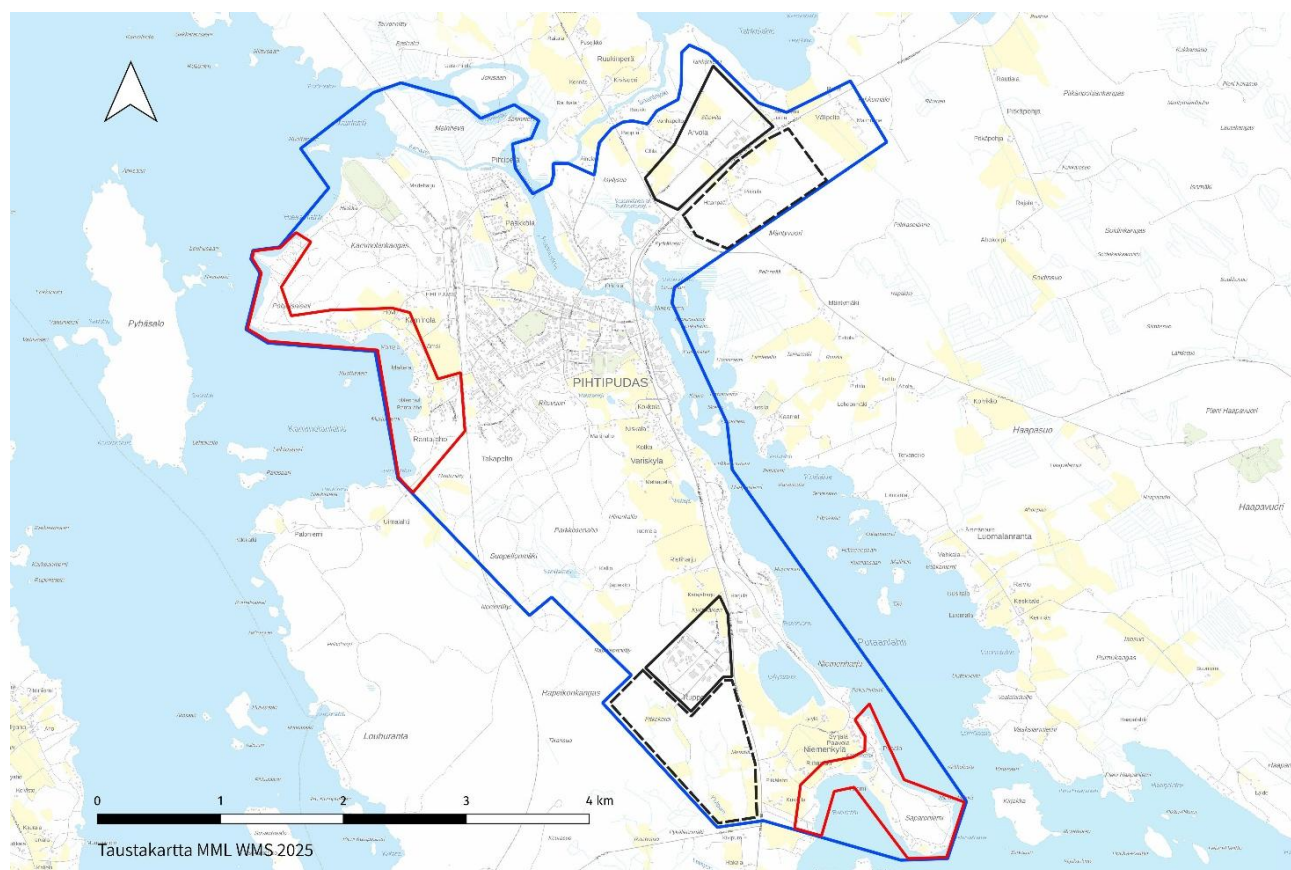
Tavoitteena on asettaa kaavaluonnos nähtäville keväällä 2026. Kaavan hyväksyminen voisi tapahtua vuoden 2027 alussa.

Pihtiputaan taajaman osayleiskaava 2040

Taajaman osayleiskaava on taajama-alueiden osalta strateginen yleiskaava, jossa määritellään tulevaisuuden maankäytön sijoittuminen ja liikenteelliset ratkaisut.

Taajaman osayleiskaava toteuttaa osaltaan kuntastrategiaa ja on pohjana asemakaavamuutoksille ja laajennuksille. Kaavan perusselvitykset on laadittu hulevesi- ja -liikenneverkkoselvityksiä lukuun ottamatta. Yleiskaavassa huomioidaan mm. valtatie 4 toimenpide- ja aluevaraussuunnitelma (2021), Wiitaunionin kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma (2021) sekä 3K vihreän siirtymän esiselvityshanke.

Kaava on tarkoitus laatia vuosien 2027–2028 aikana konsulttityönä.

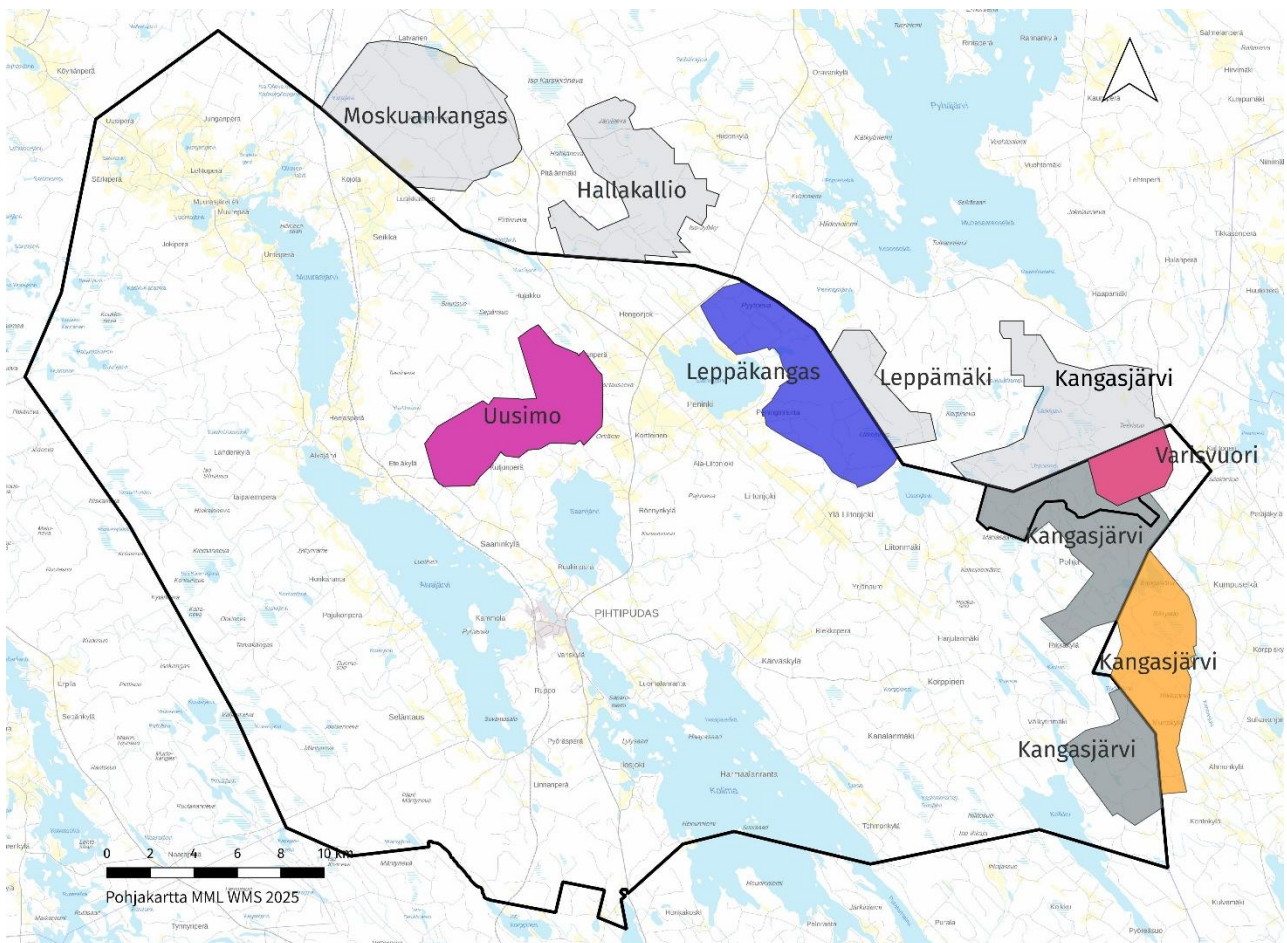
Kuva 5. Taajaman osayleiskaava-alueen alustava rajaus. Kartassa on osoitettu kehitettävät asuinalueet punaisella viivalla ja kehitettävät teollisuusalueet mustalla viivalla.

Vireillä olevat tuulivoimaosayleiskaavat

Pihtiputaan kunnassa on parhaillaan vireillä neljä tuulivoimaosayleiskaavaa, joista yksi on useamman kunnan yhteinen. Tuulivoimaosayleiskaavat ovat:

- Uusimo (Myrsky), max. 21 voimalaa, korkeus 300 m, teho 6–10 MW. On hyväksytyssä maakuntakaavassa 2040.
- Leppäkangas (Tuulikolmio), max. 30 voimalaa, korkeus 300 m, teho 8–10 MW. On hyväksytyssä maakuntakaavassa 2040.
- Varisvuori (EuroWind Energy), max. 7 voimalaa, korkeus 270 m, teho 7–8 MW. Ei ole hyväksytyssä maakuntakaavassa 2040.
- Pihtiputaan Kangasjärvi (Neoen), max. n. 30 voimalaa, korkeus 300 m, teho 7–10 MW. Ei sisältynyt maakuntakaavaan 2040.

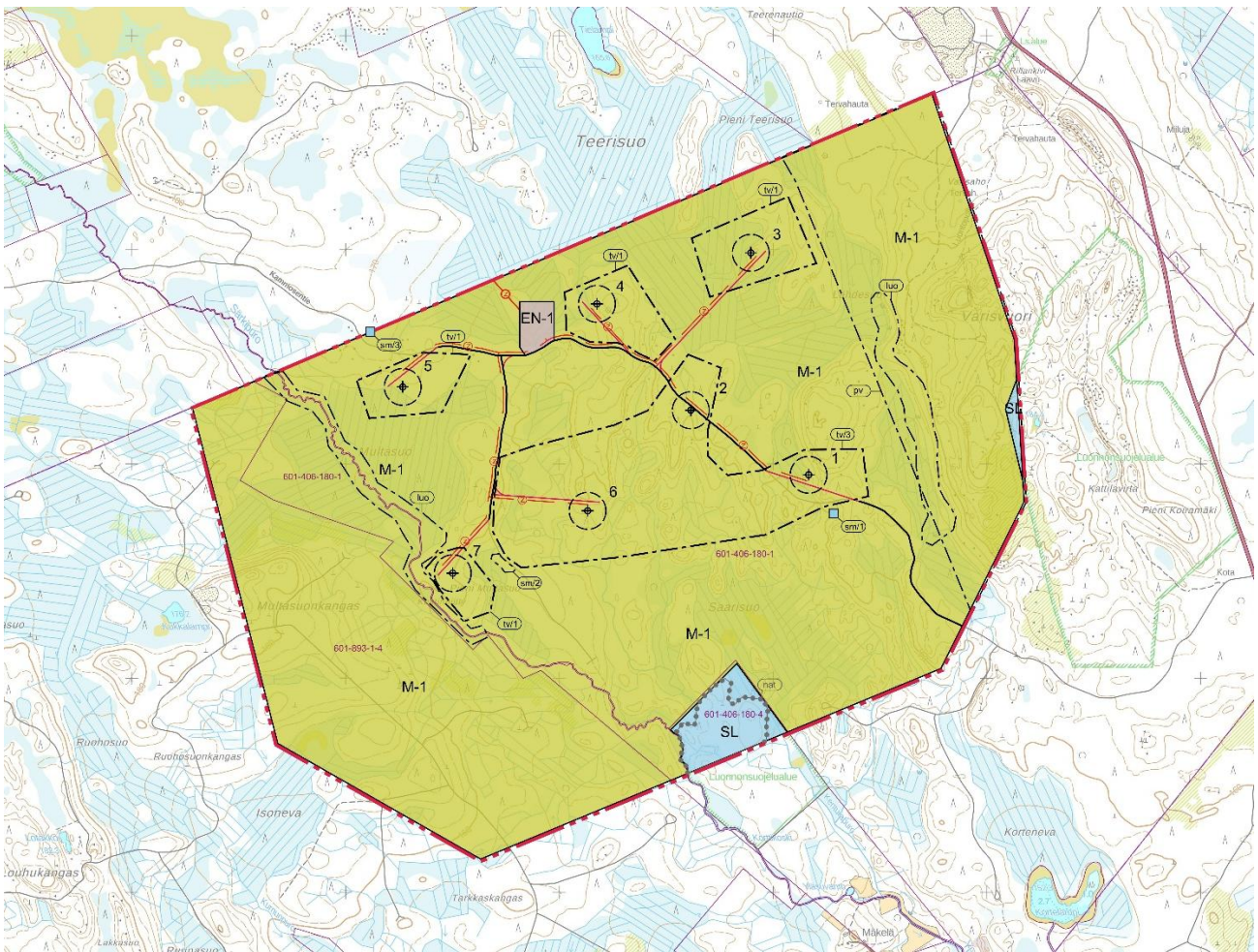
Edellä mainittujen lisäksi kunnanhallitus on tietoinen Tervakankaan ja Kolminurkan hankkeista, mutta arvioi niiden toteutettavuutta vasta tarkempien esittelyjen ja varsinaisen kaavoitusaloitteen jälkeen. Kunta edellyttää oman arviointinsa pohjaksi riittäviä ennakkoselvityksiä.

Kuva 6. Pihtiputaan vireillä olevat tuulivoimaosayleiskaavat. Pihtiputaan läheisyydessä Pyhäjärven kaupungin alueella vireillä olevat tuulivoimaosayleiskaavat on merkitty harmaalla, ja Keiteleen kunnan alueella vireillä oleva tuulivoimaosayleiskaava oranssilla.

Varisvuoren tuulivoimapuiston osayleiskaava

Eurowind Energy Oy suunnittelee tuulivoima-aluetta Pihtiputaan kunnan Varisvuoren alueelle, jonka sijainti on noin 27 kilometriä koilliseen kunnan keskustasta. Hankealueelle suunnitellaan 5–7 voimalaa, joiden yksikköteho on enintään 6–9 MW. Voimalan enimmäiskorkeus on 270 metriä ja tornin korkeus 175 metriä. Voimaloiden roottorin halkaisija on enintään 172 metriä. Hankealueen pinta-ala on noin 1080 ha. Hankkeen sähkönsiirto sijoittuu Pihtiputaan ja Pyhäjärven alueelle. Kaava laaditaan konsulttityönä (Envineer Oy) tuulivoimatoimijan kustannuksella.

Kuva 7. Varisvuoren tuulivoimaosayleiskaava-alue, ote kaavaluonnoksen kartasta.

HANKKEEN VAIHTOEHDOT JA KAAVA-ALUEEN RAJAUS

Tuulivoimapuiston osayleiskaavan suunnittelualue tulee kattamaan vähintään tuulivoimaloiden 40 dB melualueen. Suojaetäisyytenä asutukseen on käytetty kunnanhallituksen periaatelinjauksen mukaista 1,3 km etäisyyttä. Alustavissa tarkasteluissa on käytetty maakuntakaavan 2040 valmisteluaineiston suojaetäisyyksiä. Hankealue ei sisältynyt maakuntakaavan 2040 ehdotukseen. Se jää kooltaan alle seudullisen tason tuulivoima-alueen (7 voimalaa), jolloin se voidaan kaavoittaa ilman maakuntakaavan tv-merkintää. Se rajautuu kuitenkin välittömästi Kangasjärven hankkeeseen.

Sähkönsiirron osalta on kaksi päävaihtoehtoa. Vaihtoehdossa VEa liityntä on maakaapeli Elenian 110 kV Vuolijoki-Pihtipudas-voimajohtoon (läntinen sähkönsiirtolinjaus, 4,9 km). Vaihtoehdossa VEb liityntä on ilmajohto Elenian 110 kV Vuolijoki-Pihtipudas-voimajohtoon (itäinen sähkönsiirtolinjaus, 5,2 km). Yleiskaava laaditaan alueidenkäyttölain 77 a §:n mukaisena, jolloin tuulivoimaloiden rakennusluvut voidaan myöntää suoraan yleiskaavan perusteella. Hankkeessa laaditaan YVA-lain mukainen ympäristövaikutusten arviointimenettely lähihankkeiden aiheuttamien yhteisvaikutusten vuoksi. YVA-selvitykset ja arvioinnit hyödynnetään yleiskaavatyössä. Kaava ja YVA etenevät rinnakkain.

KÄSITTELYVAIHEET

Kaavoitus päätös KH 5.12.2022 § 278.

Vireilletulo, osallistumis- ja arviointisuunnitelma hyväksytty KH 20.5.2024 § 121.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja YVA-ohjelma nähtävillä 5.8.–18.9.2024, yleisötilaisuus 21.8.2024.

Kaavaluonnos hyväksytty KH 3.11.2025 § 243.

Kaavaluonnos ja YVA-selostus nähtävillä 12.11.2025–19.1.2026, yleisötilaisuus 25.11.2025.

Kaavaprosessin kokonaiskesto on arviolta 3–4 vuotta.

Leppäkankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava

2022–2026 (konsultti Sitowise, tuulivoimayhtiö Tuulikolmio). Leppäkangas on maakuntakaavassa 2040 osoitettu tv-alueena. Osayleiskaava on luonnosvaiheessa ja YVA-selostusvaiheessa 2025 lopulla. Osayleiskaava laaditaan konsulttityönä tuulivoimatoimijan kustannuksella.

Tuulikolmio Oy suunnittelee tuulivoimahanketta Pihtiputaan Leppäkankaan alueelle, joka sijaitsee noin 14 kilometriä Pihtiputaan keskustan koillispuolella rajautuen Pyhäjärven kaupungin rajaan. Hankealueen koko on 3300 hehtaaria. Hankealue on pääosin metsätalousaluetta. Hankealueelle on suunnitella enintään 30 tuulivoimalaa, joiden yksikköteho on enintään 10 MW. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä. Tuulivoimaloiden lisäksi alueelle rakennetaan tarvittavat yhdystiet, voimaloiden väliset huoltotiet, maakaapelointi voimaloiden välille ja sähköasema. Hankkeessa toteutetaan kaavan rinnalla YVA-lain (252/2017) mukainen ympäristövaikutusten arviointimenettely, jonka selvitykset ja arvioinnit hyödynnetään yleiskaavatyössä.

HANKKEEN VAIHTOEHDOT JA KAAVA-ALUEEN RAJAUS

Tuulivoimaosayleiskaavan suunnittelualue tulee kattamaan vähintään tuulivoimaloiden 40 dB melualueen. Suojaetäisyytenä asutukseen on käytetty kunnanhallituksen periaatelinjauksen mukaista 1,3 km etäisyyttä. Alue on haasteellinen erityisesti maisemallisten arvojensa takia (valtakunnallisesti merkittävä maisema-alue Liitonjoen pika-asutusmaisemat sekä järvi- ja peltomaisemat). Lähekkäin

sijaitsevien hankkeiden yhteisvaikutukset arvioidaan. Kaavassa huomioidaan vireillä oleva rantaosayleiskaavoitus ja siinä mahdollisesti osoitettavat rantarakennusoikeudet.

Sähkönsiirto toteutetaan 400 kV tai 110 kV ilmajohtoina, ja vaihtoehtoja on kaksi. Vaihtoehdossa A (VE A) voimajohto toteutetaan hankealueelta koilliseen noin 41–49 km päähän Pyhäjärven kaupungin alueella Murtoperän sähköasemalle (Pyhäjärvi, Kiuruvesi). Vaihtoehdossa B (VE B) voimajohto toteutetaan noin 47–48 km päähän 400 kV tai 110 kV voimajohtona sähköasemalle Kinnulaan, josta 17 km kulkee olemassa olevan voimajohdon rinnalla osittain Reisjärven kunnan puolella. Molemmissa vaihtoehdoissa on kolme alavaihtoehtoa. Sähkönsiirtohanke on neljän tuulivoimahankkeen (Uusimo, Moskuankangas, Hallakallio, Leppäkangas) yhteinen. Sen YVA-menettelystä vastaa Leppäkangas.

KÄSITTELYVAIHEET

Kaavoituspäätös KH 7.3.2022 § 40.

Vireilletulo, osallistumis- ja arviointisuunnitelma hyväksytty KH 20.3.2023 § 68.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtävillä 5.4.–5.5.2023 (YVA-ohjelma nähtävillä viikkoa aiemmin), yleisötilaisuus 13.4.2023.

YVA-selostus nähtävillä 30.10.–27.12.2024, yleisötilaisuus 19.11.2024.

Kaavaluonnoksen jatkovalmistelu odottaa YVA-menettelyn loppuun saattamista ja YVA-selostuksesta saatavaa perusteltua päätelmää kaavoituksessa huomioitavaksi. Perusteltu päätelmä asettaa reunaehdot toteuttamiskelpoiselle hankkeelle ja kaavalle.

Uusimon tuulivoimapuiston osayleiskaava

2021–2026 (konsultti FCG Oy, tuulivoimayhtiö Myrsky Energia Oy). Uusimo on maakuntakaavassa 2040 osoitettu tv-alueena. Osayleiskaava on luonnosvaiheessa ja YVA-selostusvaiheessa 2025 lopulla. Osayleiskaava laaditaan konsulttityönä tuulivoimatoimijan kustannuksella.

Myrsky Oy suunnittelee Uusimon tuulipuiston rakentamista Alvajärven, Muurasjärven ja Saanijärven väliselle alueelle. Alue sijaitsee lähimmillään n. 6 km Pihtiputaan keskustasta pohjoiseen. Tuulivoima-alueen pinta-alaa pienennetään alkuperäisen tavoitteen 45 km² koosta 29 km² laajuiseksi. Osayleiskaavan tavoitteena on mahdollistaa enintään 21 voimalan tuulivoimapuiston toteuttaminen. Tuulivoimalat tulevat olemaan teholtaan noin 6–10 MW. Tuulivoimapuiston kokonaisteho on noin 130–210 MW ja tuulivoimaloiden pyyhkäisykorkeus enintään 300 metriä.

Yleiskaava laaditaan alueidenkäyttölain 77 a §:n mukaisena, jolloin tuulivoimaloiden rakennusluvut voidaan myöntää suoraan yleiskaavan perusteella.

HANKKEEN VAIHTOEHDOT JA KAAVA-ALUEEN RAJAUS

Alustavaa kaava-alueen rajausta on supistettu (yht. 21 voimalaa). Tuulivoimapuiston osayleiskaavan suunnittelualue tulee kattamaan vähintään tuulivoimaloiden 40 dB melualueen. Suojaetäisyytenä asutukseen on käytetty 2 km ja loma-asutukseen 1,5 km. Alue on haasteellinen erityisten luontoarvojen takia. Myrsky Oy teetti suunnittelualueelle maakuntaliiton edellyttämät lisäselvitykset. Uusimon tv-alue sisältyi hyväksytyyn maakuntakaavaan 2040. Kaava- ja YVA-prosessit toteutetaan erillisinä, mutta samanaikaisesti. Kunta jäi kuitenkin odottamaan kaavaluonnoksen jatkovalmistelun kanssa YVA-menettelyn loppuun saattamista ja perusteltua päätelmää. Päätelmä huomioidaan kaavaluonnosvaiheen jatkovalmistelussa.

KÄSITTELYVAIHEET

Kaavoituspäätös KH 4.10.2021 § 218.

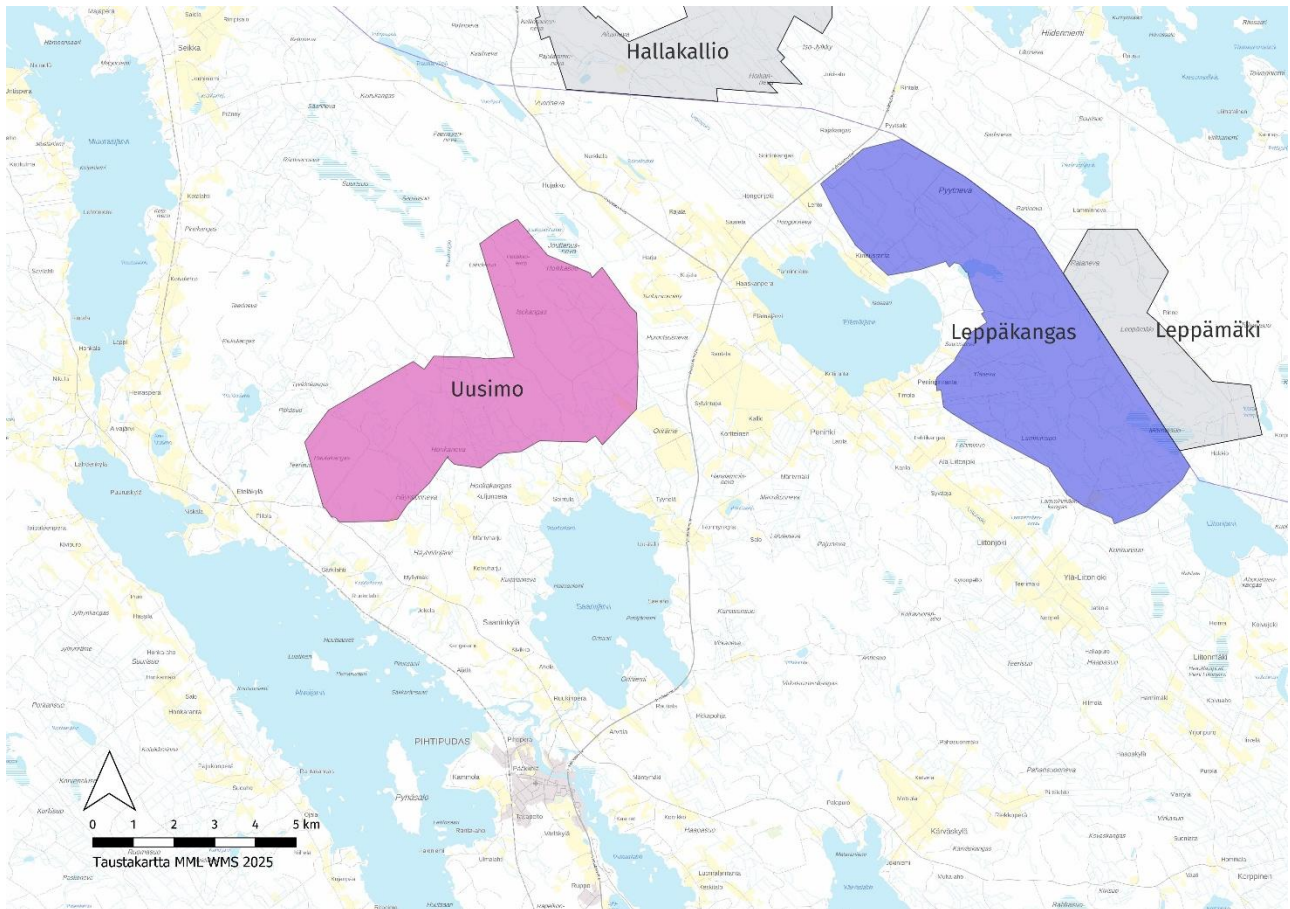
Vireilletulo, osallistumis- ja arviointisuunnitelma hyväksytty KH 24.5.2023 § 155.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja YVA-ohjelma nähtävillä 7.8.–6.9.2023, yleisötilaisuus 16.8.2023.

Kunnanhallitus palautti 7.10.2024 (§ 184) kaavaluonnoksen uudelleen valmisteluun laajentamatta kaava-alueita. Kaavaluonnoksen jatkovalmistelu odottaa YVA-menettelyn loppuun saattamisen ja YVA-selostuksesta saadun perustellun päätelmän, joka asettaa reunaehdot toteuttamiskelpoiselle hankkeelle ja kaavalle.

ELY:n antama perusteltu päätelmä 27.2.2025.

Kaavaluonnoksen valmistelu meneillään.

Kuva 8. Leppäkankaan ja Uusimon tuulivoimaosayleiskaava-alueet. Pihtiputaan läheisyydessä Pyhäjärven kaupungin alueella vireillä olevat tuulivoimaosayleiskaavat on merkitty harmaalla.

Pihtiputaan Kangasjärven tuulivoimapuiston osayleiskaava

Tuulivoimayhtiö Neoen suunnittelee tuulivoimahankekokonaisuutta kolmen kunnan alueelle. Hanke on maakuntarajat ylittävä Keiteleen, Pihtiputaan ja Pyhäjärven kuntien yhteinen hanke, jolla on yhteinen YVA-menettely ja erilliset kuntakohtaiset tuulivoimakaavat. Pihtiputaan Kangasjärveä ei ole maakuntakaavassa 2040 osoitettu tv-alueena, sen sijaan Keiteleen Kangasjärven alue on Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2040 tv-alueena. Merkittävänä maakuntarajat ylittävänä kokonaisuutena sitä halutaan kuitenkin viedä eteenpäin. Prosessin aikana selviää kaavan toteuttamisedellytykset ja maakuntakaavan päivitystarve ja -mahdollisuudet. Kaava laaditaan konsulttityönä (FCG Rakennettu ympäristö Oy) tuulivoimatoimijan kustannuksella.

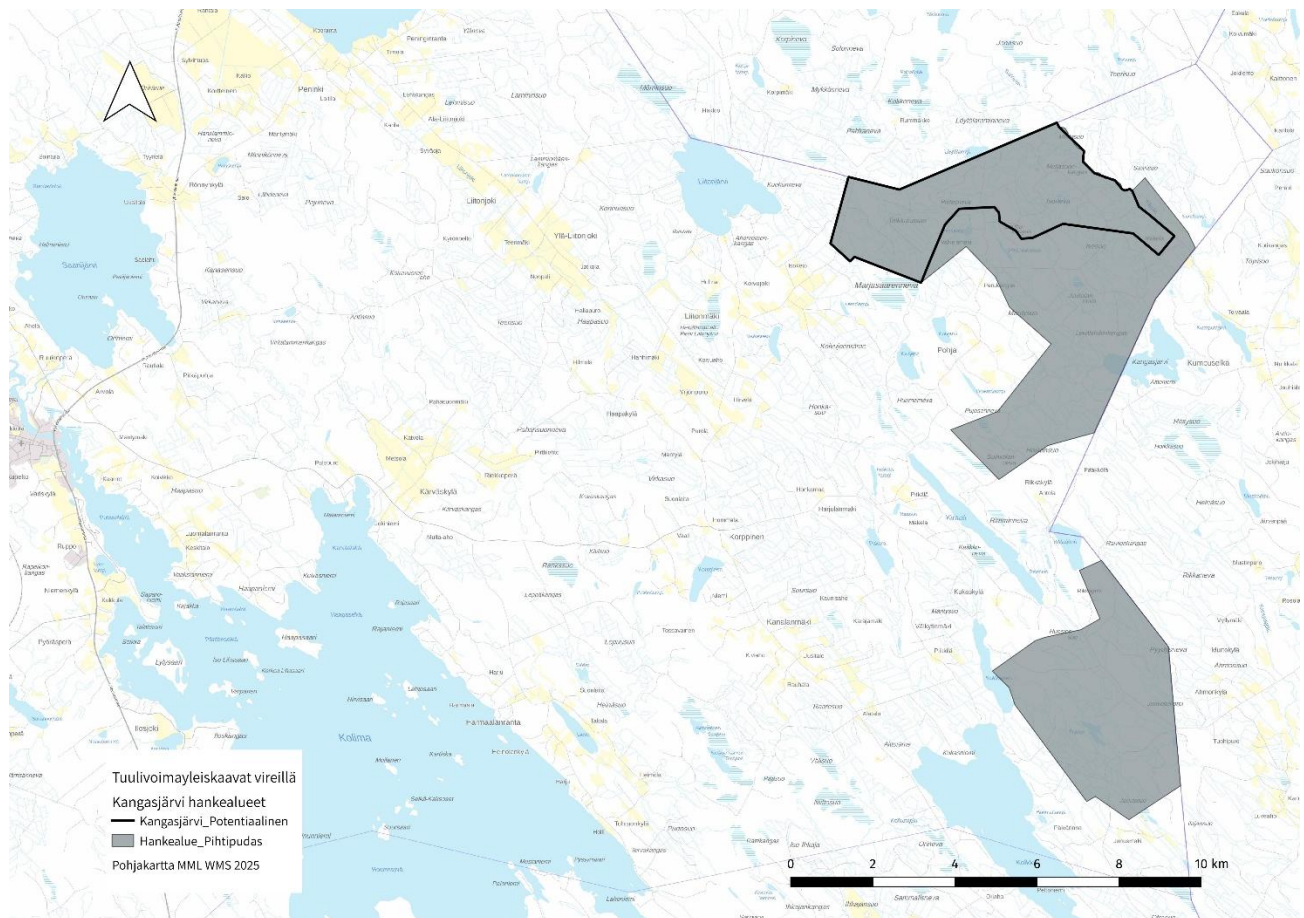
Pihtiputaan kunnanhallitus on hyväksynyt Kangasjärven tuulivoimahankkeen kaavoitusaloitteen 5.12.2022 § 277. Yleiskaava laaditaan alueidenkäyttölain 77 a §:n mukaisena, jolloin tuulivoimaloiden rakennusluvut voidaan myöntää suoraan yleiskaavan perusteella. Koska hankkeen kokonaisteho ylittää 45 MW, toteutetaan YVA-lain (252/2017) mukainen ympäristövaikutusten arviointimenettely. YVA-selvitykset ja arvioinnit hyödynnetään yleiskaavatyössä. Kaava ja YVA etenevät rinnakkain. Kaavaprosessin kesto on arviolta 2,5–3 vuotta.

HANKKEEN VAIHTOEHDOT JA KAAVA-ALUEEN RAJAUS

Kokonaisuudessaan hankealueelle voitaisi sijoittaa n. 90 voimalaa, joiden yksikköteho olisi 7–10 MW. Voimaloista Pihtiputaan kunnan alueelle sijoittuisi korkeintaan n. 30–35. Yksittäiset voimalat olisivat kokonaiskorkeudeltaan enintään 300 m. Voimaloiden alustavassa sijoittelussa on käytetty 1,3 km etäisyyttä olemassa oleviin asuin- ja lomarakennuksiin.

Tuulivoiman sähkönsiirron osalta hankekehittäjällä on useita vaihtoehtoja ja Fingridin suunnittelemat investoinnit mm. Pohjois-Savoon avaavat uusia liittymismahdollisuuksia tällekin hankkeelle. Tällä hetkellä todennäköisin liittytinpiste on Haapajärven Pysäysperä.

Varisvuoren ja Kangasjärven hankealueiden väliin jää alue, jossa molemmat tuulivoimatoimijat ovat tehneet maankäyttösopimuksia. Kyseessä on molempien hankkeiden yhteinen potentiaalinen laajennusalue. Tuulivoimaosayleiskaavan suunnittelualue tulee kattamaan vähintään tuulivoimaloiden 40 dB melualueen. Suojaetäisyytenä asutukseen on käytetty kunnanhallituksen periaatelinjauksen mukaista 1,3 km etäisyyttä. Neoen esitti kunnalle kaava-alueen laajentamista osalle potentiaalista hankkeiden yhteistä laajennusaluetta, kun sopimustilanne Neoenin ja Eurowind Energyn kesken oli selkiytynyt.

Kuva 9. Kangasjärven tuulivoimaosayleiskaavan kaava-alue vihreällä, laajennusalue mustalla ääriiviivalla (KH 18.11.2024 § 217).

KÄSITTELYVAIHEET

Kaavoituspäättös KH 6.2.2023 § 18.

Kaavoitussopimuksen hyväksyminen KH 12.6.2024 § 156.

Kaava-alueen laajentaminen KH 18.11.2024 § 217.

Vireilletulo, osallistumis- ja arviointisuunnitelma hyväksytty KH 13.1.2025 § 3.

OAS nähtävillä 5.2.–7.3.2025, yleisötilaisuus 12.2.2025, jossa esiteltiin osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa ja YVA-ohjelmaa.

Kaavaluonnos ja YVA-ohjelma valmistelussa, nähtäville asettamisesta ja yleisötilaisuuden ajankohdasta ei tietoa.

Vireillä olevat ja vireille tulevat asemakaavat

Niemenharjun alueen asemakaavan muutos

Vuosina 2017–2026, kaavaluonnos konsulttityönä, kaavaehdotus omana työnä.

Asemakaavan muutos koostuu kolmesta osa-alueesta: Tason alue, entinen leirintäalueen ja tanssilavan aluekokonaisuus sekä kortteli 521 Harjukadun risteyksessä. Kaavamuuotosalueen pinta-ala on yht. 16,5 ha. Tason alue päivitetään vastaamaan nykytilannetta, entiselle leirintäalueelle kaavoitetaan erillispientaloja. Tanssilavan ympäristössä turvataan kaavalla huvi- ja viihdepalveluiden tulevaisuus sekä matkailurakentaminen. Korttelissa 521 päivitetään rakennusalan rajausta vastaamaan nykytilannetta. Kaavaluonnos on ollut nähtävillä vuonna 2019. Kaavaa tarkistetaan saatujen lausuntojen pohjalta. Tavoitteena on asettaa kaavaehdotus nähtäville vuonna 2026 ja hyväksymiskäsittelyyn saman vuoden aikana.

Raviradan ympäristön asemakaavan muutos ja laajennus

Tavoitteena on ratkaista asemakaavan muutoksella ja vähäisellä laajennuksella raviradan ympäristön liikenteelliset ja toiminnalliset kehittämistarpeet. Kaavassa huomioidaan virkistyskäytön lisäksi alueen luonto-, maisema- ja kulttuuriarvot sekä hulevesien hallinta. Maanomistajien, alueen toimijoiden ja asukkaiden kanssa on neuvoteltu kaavaratkaisuista. Kaava on ollut luonnoksena nähtävillä vuonna 2018. Kaava valmistellaan ehdotukseksi saadun palautteen, hulevesiselvityksen ja -suunnitelman sekä neuvottelujen pohjalta. Tavoitteena on asettaa kaavaehdotus nähtäville vuonna 2026 ja hyväksymiskäsittelyyn saman vuoden aikana.

Kaava laaditaan omana työnä 2016–2026.

Asematien ympäristön asemakaavan muutos

Kaavan tarkoituksena on mahdollistaa Asematien hallinnollinen muutos yleisestä tiestä kaduksi ja saattaa päätökseen kadunpito päätösprosessi. Samalla tarkistetaan kortteleiden ja Asematien katualueen väliset rajat vastaamaan ajantasaista kiinteistöjaotusta, minkä takia katualueeseen rajautuvat korttelialueet on otettu mukaan kaavamuutokseen. Muutamissa kortteleissa on muutettu käyttötarkoitusta vastaamaan paremmin tarpeita. Suunnittelualueeseen sisältyy myös Hakatie toteutettujen liikennejärjestelyjen takia. Valtatien 4 parantamiseen varaudutaan osoittamalla Asematien itäpään kortteleita kehittämisalueeksi mahdollisen uuden rinnakkaistien linjauksen kohdalla. Kaavaa tarkistetaan lausuntojen perusteella ja tavoitteena on asettaa se uudelleen ehdotuksena nähtäville loppuvuonna 2025 ja hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2026 alussa.

Kaava laaditaan omana työnä 2017–2026.

Rupon asemakaavan muutos

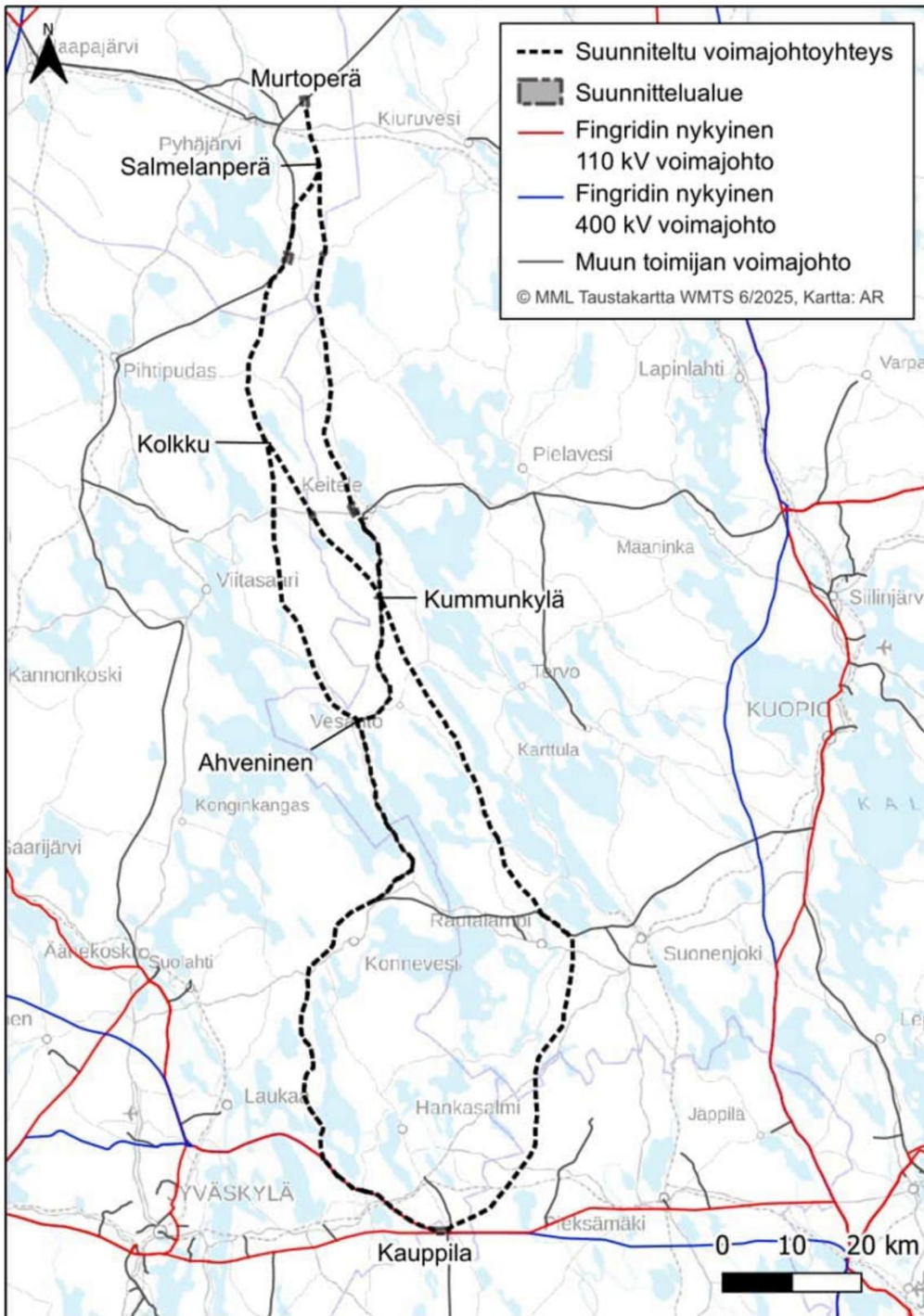
Kaavamuuos koskisi kortteleita 401, 406 ja 407. Sen tarkoituksena on muuttaa alueen katujärjestelyjä niin, että ne vastaavat yritystoiminnan tarpeita, mutta huomioivat myös valtatie rinnakkaistie järjestelyt sekä Rupon alueen liikenneverkon toimivuuden. Kaavaa ei viety eteenpäin erillisenä, vaan se käsitellään osana taajamayleiskaavaa ja sen rinnalla käynnistettävää Rupon alueen laajempaa asemakaavan muutosta ja laajennusta, josta kunnanhallitus päättää erikseen.

Muut suunnitelmat ja hankkeet

Harjulinja: 2 x 400+110 kilovoltin voimajohtohanke

Kantaverkkoyhtiö Fingrid Oyj:llä on sähkömarkkinalakiin (588/2013) perustuvat velvoitteet järjestelmävastuusta ja verkon kehittämisestä. Fingridin rooliin puhtaan sähköjärjestelmän alustan rakentajana ja ylläpitäjänä kuuluu Suomen kantaverkosta huolehtiminen ja sen kehittäminen tulevaisuuden tarpeita vastaavaksi. Pyhäjärven ja Kangasniemen välille rakennetaan uusi 2 x 400+110 kilovoltin voimajohtoyhteys, joka on osa Pyhäjärveltä Kouvolaan suunniteltua suurempaa hankekokonaisuutta, eli niin kutsuttua Harjulinjaa. Uusi 2 x 400+110 kilovoltin voimajohto Pyhäjärveltä Kouvolaan on tärkeä osa tulevaisuuden puhdasta sähköjärjestelmää. Voimajohtoyhteys tarvitaan kantaverkolle asetetun käyttövarmuusvaatimuksen turvaamiseksi, kun pohjois-eteläsuuntaiset sähkönsiirtotarpeet kasvavat merkittävästi Suomen tavoitellessa hiilineutraaliutta vuonna 2035.

Tarkasteltavista voimajohtoreiteistä on muodostettu viisi vaihtoehtoa, joista yksi toteutetaan. Yksi vaihtoehto voimajohtoreitin linjauksesta kulkee Pihtiputaan kunnan itäosien kautta. Toteutuessaan voimajohto on noin 191–196 kilometriä pitkä.

Kuva 10. Suunnitellut voimajohtoreitit.

Uuden kantaverkon sähkönsiirtoyhteyden avulla ja Pohjois-Suomeen sijoittuvalla uusiutuvalla energiantuotannolla voidaan korvata Etelä-Suomen fossiilista tuotantoa ja vastata lisääntyvään sähkön kulutukseen, mikä mahdollistaa ilmastotavoitteiden saavuttamista ja ylläpitää riittävää sähkön omavaraisuutta. Uudella Pyhäjärven Murtoperän sähköasemalta Kangasniemen Kauppilan sähköasemalle ja myöhemmin edelleen Kouvolan Korian sähköasemalle rakennettavalla voimajohtoyhteydellä turvataan kantaverkolle asetettu käyttövarmuusvaatimus ja pystytään säilyttämään sähkön hinta yhtenäisenä koko

Suomessa, mitkä ovat Fingridin lakisääteisiä tehtäviä. Lisäksi voimajohtoyhteys parantaa koko kansallisen sähköverkon energiatehokkuutta vähentämällä sähkönsiirron energiahäviöitä. Sähkökulutuksen ennusteiden toteutuessa hankkeen toteuttamatta jättäminen ei ole mahdollista, koska sähkönsiirtoa ei voida hoitaa nykyisellä kantaverkolla ja jo päätetyillä verkkoinvestoinneilla ilman haitallisia siirtokapasiteettirajoituksia tai vaarantamatta käyttövarmuutta. Lisäksi sähkömarkkinalain mukaan verkon siirtokapasiteetin on oltava riittävä varmistamaan edellytykset Suomen säilymisenä yhtenä hinta-alueena.

Alustavan aikataulun mukaan voimajohdon rakentamisen edellyttämät maastotutkimukset ja yleissuunnittelu tehdään vuosina 2028–2030. Hankkeen rakentamisen arvioidaan tapahtuvan vuosina 2030–2032.

Asumisen uudet tuulet maakuntien rajoilla

Hankkeen tavoitteena on kehittää asumisratkaisuja ja nostaa asuminen keskeiseksi osaksi maaseudun kehittämistä. Pihtiputaan kunnan hallinnoimassa hankkeessa ovat mukana Sydänsuomessa, SavoGrow ja NIHAK. Kyseessä on yhteiskehittämishanke, joka toteutetaan kolmen maakunnan (Pohjois-Pohjanmaa, Keski-Suomi ja Pohjois-Savo) alueella ja johon osallistuu yhteensä 20 kuntaa.

Hankkeessa pyritään myös uudistamaan ja ajanmukaistamaan ajattelua yhteiskuntarakenteen ja rakennetun ympäristön osalta. Tavoitteena on luoda kestäviä ja taloudellisia ratkaisuja, jotka vahvistavat alueiden elinvoimaa ja houkuttelevat uusia asukkaita.

Hankkeen aikana kootaan yhteen moniääninen verkosto, jonka kanssa yhteistyössä luodaan rohkeita pitkän tähtäimen asumisen strategioita ja konkreettisia toimintamalleja, joilla maaseutuasumisen mahdollisuuksia voidaan parantaa ja jotka ovat monistettavissa valtakunnallisesti. Hanke pyrkii muun muassa:

- Uudistamaan kuntien asumisen strategioita.
- Tehostamaan rakennus- ja korjaustoimintaa.
- Kehittämään uusia rahoitusmalleja asumiselle.
- Parantamaan alueellista yhteistyötä ja osaamisen jakamista.
- Järjestämään hankealueella yhteistyötä ja aluekehitystyötä näkyväksi tekeviä tapahtumia.
- Korostamaan osallistavaa asiantuntijoiden ja paikallisten asukkaiden moniäänisyyttä.
- Toteuttamaan yhteistyötä yli maakuntarajojen ja antaa yhteistyön näkyä.
- Korostamaan maaseutuasumisen kehittämisen merkitystä ja näkymistä innostavasti ja ihmisläheisesti.

- Uudistamaan ajattelua yhteiskuntarakenteesta ja rakennetusta ympäristöstä, ja toimia innostavana edelläkävijänä.
- Lisäämään positiivista maaseutupuhetta ja maaseutuasumisen merkitystä samalla yhdessä uudistuen.

Toteutusaikana luodaan tiivistä yhteistyötä kuntien, yritysten ja asiantuntijoiden välillä, mikä avaa uusia mahdollisuuksia maaseutuasumisen kehittämiseksi koko Suomessa. Painotamme kestävästä kehityksestä ja kiertotalouden periaatteita, jotka näkyvät konkreettisina ratkaisuinä asumisen kehittämisessä.

Asumisen uudet tuulet maakuntien rajoilla -hanke luo pitkän aikavälin asumisstrategioita ja konkreettisia ratkaisuja, joilla maaseudun asuntotarjonta saadaan vastaamaan muuttuneisiin tarpeisiin. Tämä parantaa maaseutualueiden elinvoimaisuutta ja houkuttelevuutta.

Hankkeessa haetaan yhteiskehittämisellä innovatiivisia ratkaisuja asumisen haasteisiin Keski-Suomen, Pohjois-Pohjanmaan ja Pohjois-Savon rajaseuduilla. Tavoitteena on uudistua yhdessä, tuoda täsmäosaamista kuntien verkostoihin, vahvistaa uusia kumppanuuksia rohkeiden kokeilujen kautta sekä verkostoitua edelleen vahvemmin yhteisen kehittämisen kautta. Hankkeen avulla maaseutuasumisen kehittäminen ja kehittyminen saa valtakunnallisesti uusia näkökulmia ja avauksia.

Hanke on Euroopan unionin osarahoittama Euroopan maaseuturahastosta, rahoittajana toimii Keski-Suomen ELY-keskus. Budjetti on 736 493 €. Toteutusaika: 01.09.2024–31.08.2026.

Lue lisää Asumisen uudet tuulet maakuntien rajoilla -hankkeesta:

<https://sydansuomessa.fi/hanke/asumisen-uudet-tuulet-maakuntien-rajoilla/>

Lisätietoja kaavoituksesta

Tietoa ajankohtaisista kaavoitushankkeista kunnan verkkosivuilla osoitteessa:

<https://pihtipudas.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus-ja-mittaus/>

Lisätietoja antavat:

Henri Haapaniemi
kaavoitusarkkitehti
p. 040 525 9577

Martti Junikka
kartoittaja
p. 040 8600 781

sähköpostiosoitteet muotoa etunimi.sukunimi@pihtipudas.fi